

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح ماده (۵) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی

مصوب ۱۳۹۳/۰۹/۱۶»

مقدمه

کارگران ساختمانی از جمله اقشاری هستند که ضمن عرضه بیش از حد نیروی یدی خویش در کسب درآمد با دشواری زیادی روبه‌رو هستند. فصلی و روزانه بودن اشتغال آنان به گسست و مخاطره بیش‌تر در زندگی آنان دامن می‌زند. بنابراین با توجه به این موضوع و شدت مخاطرات پیش روی آنها، قرارگرفتن این قشر زیر پوشش بیمه اجتماعی از اقدامات تحسین‌برانگیز نظام تأمین اجتماعی است. توجه بیش‌تر قانونگذار به این قشر در نیمه دوم دهه ۱۳۸۰ سبب سوق یافتن بیمه‌های کارگران ساختمانی از بیمه‌های موردی (حوادث ناشی از کار) به سوی مستمری اجتماعی (بازنشستگی و ازکارافتادگی) شد. با پذیرش حق قانونی کارگران در برخورداری از مزایای مستمری بیمه اجتماعی، به سبب نوع اشتغال این افراد، چالش‌های تأمین مالی آن نیز آغاز شد. به نحوی که در یک دهه گذشته همواره با دور باطل قانونگذاری، اجرا، توقف، اصلاحات تقنینی و... روبه‌رو بوده است. آنچه در آخرین فصل از اصلاحات قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی در سال ۱۳۹۳، به مشکلات و انتقادات پیشین افزوده، اختلاف میان شهرداری‌ها و سازمان تأمین اجتماعی در زمینه اجرای قانون مذکور است. همین موضوع در کنار سایر چالش‌های مرتبط با این قانون، موجب ارائه طرحی برای برون‌رفت از ناهماهنگی‌ها و همچنین جبران کسری منابع درآمدی سازمان تأمین اجتماعی از محل سهم کارفرمایی قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی (از طریق اصلاح ماده (۵) قانون مذکور) شده است.

اما باید اشاره داشت که اصلاحات مکرر قانون مورد بحث و اعتراضات ذی‌نفعان طی سال‌های اجرای آن، علاوه بر اهمیت موضوع، نشان از ابهامات قانون و لزوم توجه بیش‌تر به موانع اجرایی شدن آن دارد. بر این اساس در گزارش حاضر ضمن بررسی سوابق و چالش‌های قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی و ارزیابی طرح موجود، به ارائه راهکاری برای برون‌رفت از چالش‌های اجرای قانون پرداخته می‌شود.

مشخصات طرح

دوره دهم - سال سوم

شماره ثبت:

۴۳۱

شماره چاپ:

۱۰۱۲

تاریخ چاپ:

۱۳۹۷/۵/۲۸

معاونت پژوهش‌های

اجتماعی - فرهنگی

دفتر: مطالعات

اجتماعی

سایر دفاتر:

مطالعات زیربنایی

مطالعات حقوقی

مطالعات مالیه عمومی

و توسعه مدیریت

مشخصات گزارش

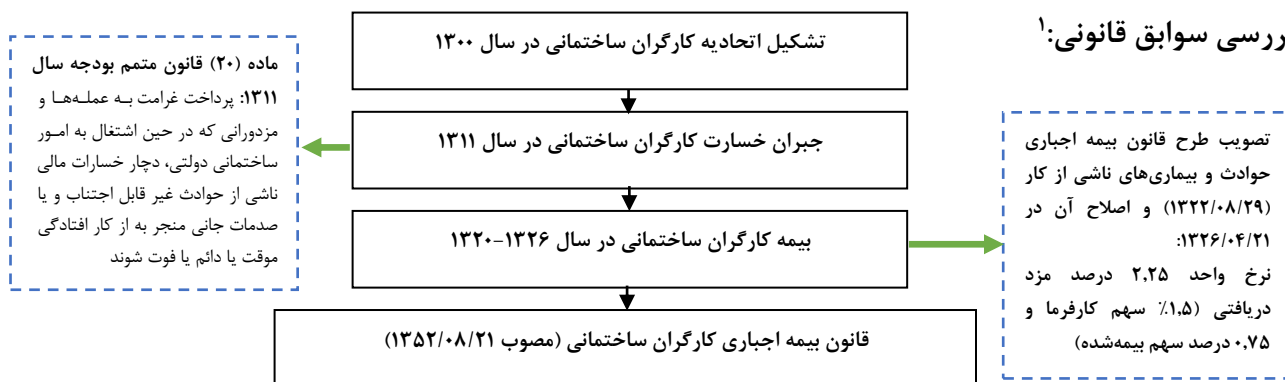
شماره مسلسل:

۲۱۰۱۶۳۴۵

تاریخ انتشار:

۱۳۹۷/۱۲/۷

۱. بررسی سوابق قانونی^۱

۱. کارگران شاغل در کارهای ساختمانی اعم از ایجاد و یا توسعه و یا تجدید بنا صرفاً در مقابل **حوادث ناشی از کار** (حادثه‌ای که حین انجام کار و به سبب آن در محدوده کارگاه ساختمانی برای کارگر رخ دهد) بیمه شوند.
۲. با توجه به ماده (۵) این قانون متقاضیان پروانه ساختمانی مکلف بودند که برای هر متر مربع مبلغ ۳۰ ریال و در مورد خانه‌هایی که سطح زیربنای آن ۱۵۰ متر یا کمتر بود برای هر متر مربع ۵ ریال به سازمان بیمه‌های اجتماعی پرداخت نمایند. صدور پروانه ساختمان از طرف شهرداری‌ها موقوف به ارائه و تسلیم رسید وجوه مربوط بود.

قانون اصلاح ماده (۵) قانون بیمه اجباری کارگران ساختمانی مصوب آبان‌ماه ۱۳۵۲ (مصوب ۱۳۷۹/۰۸/۱۷)

۱. تا ۱۰۰ متر مربع سطح زیربنا به ازای هر متر معادل ۳ درصد حداقل مزد روزانه کارگر ساده شهری زمان درخواست پروانه
۲. از ۱۰۰ متر مربع سطح زیربنا به بالا به ازای هر متر مربع معادل ۴ درصد حداقل مزد روزانه کارگر ساده شهری زمان درخواست پروانه

تصویب قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی در اردیبهشت‌ماه ۱۳۸۳ و تشکیل وزارت رفاه و تأمین اجتماعی (حمایت‌های کامل موضوع قانون تأمین اجتماعی از شاغلین در کارهای ساختمانی به طور جامع) تهیه و ارائه لایحه در اوایل سال ۱۳۸۴ و تصویب آن در آبان‌ماه ۱۳۸۶

ماده (۵) - در مواردی که انجام کارهای ساختمانی مستلزم اخذ پروانه می‌باشد، مراجع ذی‌ربط مکلفند صدور پروانه را منوط به ارائه رسید پرداخت حق بیمه برای هر مترمربع سطح زیر بنا معادل چهاردرصد (۴۰٪) حداقل دستمزد ماهانه سال درخواست پروانه به حسابی که سازمان تأمین اجتماعی اعلام خواهد کرد، نمایند.

اعتراضات جدی پس از ابلاغ موجب بند «۲۹» قانون بودجه سال ۱۳۸۷ اجرای این قانون در سال مربوط متوقف و مقرر شد که ماده (۵) آن که میزان حق بیمه را از درخواست‌کنندگان پروانه ساختمانی در مقایسه با قانون اصلاحی سال ۱۳۷۹ به سی برابر افزایش نموده بود اصلاح و سپس به مرحله اجرا درآید.

تدوین آیین‌نامه اجرایی ماده (۳) و (۵) قانون بیمه کارگران ساختمانی مصوب ۱۳۸۹/۰۲/۱۹

از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۱ قانون مذکور اجرا شد اما مجدد اعتراضات جدی بروز کرد که سبب شد در بند «۸۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور اجرای این قانون با تغییراتی رویه‌رو شد:

بند «۸۹» - در ۹ ماهه سال ۱۳۹۲ پرداخت حق بیمه و ارائه اسناد در زمان صدور پروانه ساختمان موضوع قانون بیمه اجتماعی کارگران ساختمانی در شهرها و روستاهای کشور متوقف می‌شود. سازمان مالیاتی مکلف است معادل مبلغ نه هزار میلیارد (۹,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال عوارض ارزش‌افزوده شهرداری‌ها و دهیاری‌ها از محل منابع مندرج در بندهای «ج» و «د» ماده (۳۸) قانون مالیات برارزش‌افزوده متمرکز نزد سازمان دهیاری‌ها و شهرداری‌های کشور را به عنوان ۲۰ درصد حق بیمه سهم کارفرما برای بیمه کارگران ساختمانی به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نماید.

۱. سوابق قانونی مربوط به قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی به طور کامل در گزارش تفصیلی بیمه اجتماعی کارگران ساختمانی؛ چالش‌ها و راهکارها منظور شده است.

اصلاح قانون در سال ۱۳۹۳

در خصوص ۲۰ درصد سهم کارفرمایی، سازمان تأمین اجتماعی مکلف گردید که ۱۵ درصد مجموع عوارض صدور پروانه از مالک دریافت نماید و در صورت عدم تأمین منابع لازم این مبلغ با تصویب هیئت وزیران تا سقف مجموع عوارض تا ۲۰ درصد قابل افزایش می‌باشد.

اعتراضات سازمان تأمین
اجتماعی در خصوص
کسری منابع

طرح اصلاح ماده (۵) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی

مبنای محاسبه حق بیمه (سهم کارفرما) به حداقل دستمزد ماهانه برای هر مترمربع زیر بنا تغییر یابد و نرخ آن بین ۱ تا ۴ درصد به تفکیک روستاها و شهرهای مختلف از نظر جمعیتی تغییر یابد به نحوی که برای روستاها ۱ درصد، برای شهرهای زیر ۱۰۰ هزار نفر ۱/۵ درصد، برای شهرهای ۱۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر ۲/۵ درصد، برای شهرهای بیش از ۵۰۰ هزار نفر ۳/۵ درصد و برای کلان شهرها ۴ درصد باشد.

بررسی سوابق قانونی نشان می‌دهد که تمام چالش‌های مطرح شده در یک دهه اخیر درباره قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی، پیرامون ماده (۵) این قانون یعنی شیوه تأمین مالی سهم کارفرمایی بوده است. از سوی دیگر نکته مهمی که در اصلاحات تقنینی فوق، همواره تکرار شده، عدم لحاظ منافع یکی از ذی‌نفعان سه‌گانه کارگران، کارفرمایان و سازمان تأمین اجتماعی است. علاوه بر این موارد، یکی از چالش‌های پرتکرار مصوبات، موضوع رعایت عدالت در تأمین منابع است. به ویژه اینکه کوشش برای عادلانه‌تر کردن عوارض مذکور، غالباً به پیچیدگی فزاینده قانون منتهی شده و در تصمیمات نهایی، نمایندگان مجلس جهت افزایش ضمانت اجرایی قانون به ساده‌سازی آن رأی داده‌اند.

۲. چالش‌های اجرای قانون

- **تعریف دقیق از کارگر ساختمانی:** در ماده (۱) قانون، افراد مشمول بیمه کارگر ساختمانی بدین شرح تعریف شده‌اند: «کارگران شاغل در کارهای ساختمانی اعم از ایجاد یا توسعه ساختمان، تجدید بنا، تعمیرات اساسی و یا تخریب مربوط به ساختمان و به ترتیب مندرج در این قانون با نام‌نویسی و اخذ کد ملی نزد سازمان تأمین اجتماعی بیمه می‌شوند». اما این تعریف جامع و مانع نیست و تصویر شفافی در جهت شناسایی کارگران ساختمانی واقعی ارائه نمی‌کند.

- **پرویسک بودن شغل کارگران ساختمانی:** بر اساس آمارهای موجود بیش از ۵۲ درصد حوادث ناشی از کار مربوط به امور ساختمانی است؛ همچنین، بر اساس آمار اداره کل بازرسی کار، ۱۲ درصد از حوادث منجر به فوت در سال ۱۳۹۵ مربوط به سقوط از ارتفاع بوده است. این موضوع علاوه بر صدمات قابل توجه به کارگران ساختمانی و خانواده‌های آنها، صندوق بازشتگی پوشش‌دهنده آنها را با ریسک و زیان بیش‌تر مواجه می‌کند؛ به همین دلیل غالباً صندوق‌ها به سوی گریز از بیمه کردن این قشر گرایش دارند.

جدایی رابطه کارگر و کارفرما در بیمه کارگران ساختمانی: دشواری و هزینه بالای بازرسی‌های مستمر از ساختمان‌ها و پویایی و تغییرپذیری مداوم محل کار کارگران ساختمانی، مواجهه تأمین اجتماعی با ساختمان‌ها به مثابه یک کارگاه معمولی را ناممکن ساخته است؛ از این رو سهم کارگر و کارفرما در قانون مورد بحث به صورت مجزا و از طرق متفاوتی وصول می‌شود.

تأمین منابع قانون بیمه کارگران ساختمانی: مطابق قانون موجود (مصوب سال ۱۳۹۳)، حق بیمه کارگر ساختمانی در زمان اشتغال معادل ۷ درصد دستمزد ماهیانه است که باید همه ماهه توسط بیمه‌شده (کارگر) به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت شود. حق بیمه سهم کارفرمایی (۲۰ درصد دستمزد ماهیانه) نیز از محل ۱۵ درصد مجموع عوارض پروانه ساختمانی، تأمین و به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت می‌شود. بدین ترتیب اخذ میزان حق بیمه سهم کارفرمایی مستلزم ارتباط دو سویه مابین سازمان تأمین اجتماعی و

شهرداری‌های کشور است که در عمل با موفقیت همراه نبوده است و در سال‌های اخیر سازمان تأمین اجتماعی موفق به تأمین کامل منابع سهم کارفرمایی نشده و همواره با کسری از این محل روبه‌رو بوده است. بر اساس آمار دفتر بیمه‌های اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (پاییز ۱۳۹۷) از میان ۱،۱۱۲،۳۹۹ نفری که برای برخورداری از بیمه کارگران ساختمانی نام‌نویسی کرده‌اند، ۷۹۰،۶۱۷ نفر فعال، ۶۸،۸۱۳ نفر غیرفعال، ۶،۴۹۳ نفر پذیرش‌شده و پرونده ۲۱۷،۴۱۰ نفر نیز مختومه شده است. از میان کارگران ساختمانی فعال، حتی اگر همه کارگران را کارگر ساده (با ضریب ۱/۱ حداقل دستمزد) در نظر بگیریم، سهم کارفرمایی آنها برای ۶ ماهه نخست سال ۱۳۹۷، حدود ۱۱۶۰۰ میلیارد ریال خواهد بود که دریافتی سازمان تأمین اجتماعی بر اساس اعلام این سازمان حدود ۳۷۰۰ میلیارد ریال بوده است و بدین ترتیب بر اساس مفروضات مذکور، کسری از این محل، تنها برای ۶ ماهه نخست سال جاری، معادل ۷۹۰۰ میلیارد ریال حاصل شده است که پیش‌بینی می‌شود این کسری تا پایان سال به ۱۵۸۰۰ میلیارد ریال برسد.

از آنجا که کسری مذکور در ردیف مطالبات سازمان تأمین اجتماعی قرار نمی‌گیرد و با توجه به کسری انباشته سازمان برای موضوع قانون بیمه کارگران ساختمانی در سنوات گذشته، به نظر می‌رسد ادامه روند پوشش بیمه کارگران ساختمانی، با چالش جدی روبه‌رو شود.

این در حالی است که در وضعیت کنونی، اختلاف نظر میان سازمان تأمین اجتماعی و شهرداری‌ها در برداشت و شیوه عمل به قانون، منجر به عدم تأمین مالی تعهدات موضوع قانون، توقف گسترش پوشش بیمه‌ای برای سایر کارگران و در نتیجه اجرای ناموفق قانون مذکور شده است. رفع دوگانگی موجود و اقدام مناسب با در نظر گرفتن منافع تمامی ذی‌نفعان از الزامات اجرایی شدن قانون مذکور است.

۳. ارزیابی طرح پیشنهادی

۳-۱. در وهله نخست باید اشاره کرد که بررسی‌ها و سوابق قانونی موضوع نشان می‌دهد که غالب مواد قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی دارای ابهام است و بنابراین نیازمند بازنگری و ابهام‌زدایی است؛ درحالی طرح ارائه‌شده نمایندگان محترم تنها به دنبال اصلاح ماده (۵) قانون مذکور است. روشن است که صرف اصلاح ماده مذکور رافع ایرادها و مشکل‌های آتی نخواهد بود.

۳-۲. اگرچه طرح ارائه‌شده از برخی جهات همچون رعایت عدالت در مناطق شهری و روستایی از یک سو، تأمین منابع لازم و پایدار برای انجام تعهدات موضوع قانون از سوی دیگر و نیز مسدود کردن منفذ اعمال رویکرد سلیقه‌ای توسط شهرداری‌ها، طرح مناسبی به نظر می‌رسد اما با برخی از معایب نیز روبه‌روست:

- بی‌توجهی به ارزش املاک ساختمانی در اخذ عوارض،
- بی‌توجهی به نابرابری شدید درون کلان‌شهرها و تفاوت‌های منطقه‌ای و توان پرداخت خانوارهای ساکن این مناطق،
- توجه نکردن به مشکلات مندرج در سایر مواد قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی.

۳-۳. طرح حاضر از بعد حقوقی نیز دارای اشکال است:

الف) درخصوص مراجع ذی‌صلاح مصرح در متن طرح، از آنجا که در ماده (۵) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۷۲/۶/۷) شرکت‌های موضوع قانون را از شمول قوانین و مقررات حاکم بر شرکت‌های دولتی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنا کرده است، و از سوی دیگر این استثنا در بند «۵» ماده واحده قانون راجع به تأسیس شرکت شهرک‌های صنعتی ایران (مصوب ۱۳۶۲/۱۲/۷) نیز تصریح شده، لذا لازم است در تبصره‌ای مجزا ذیل ماده پیشنهادی، شمولیت این مراجع مطرح شود.

ب) در خصوص الحاق عبارت «اعم از شهرداری‌ها، مناطق آزاد تجاری-صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، شهرک‌های صنعتی و ...» باید اشاره

کرد که عبارت «و...» با توجه به تصریح بر لفظ «اعم از» زائد بوده و هم با شیوه قانون‌نویسی صحیح تطابق ندارد، لذا باید حذف شود.

ج) در طرح پیشنهادی مراجع ذی‌صلاح صادرکننده پروانه ساختمانی را مکلف به صدور پروانه و واریزکننده به حسابی می‌کند که سازمان تأمین اجتماعی اعلام خواهد کرد؛ در حالی که در قانون فعلی متقاضی دریافت پروانه موظف به پرداخت سهم کارفرما و ارائه مفاصاحساب به سازمان تأمین اجتماعی است. بر این اساس نیاز است ابهام فعلی در طرح پیشنهادی به شیوه‌ای برطرف شود که مشخص شود آیا این مبلغ از سوی مراجع ذی‌صلاح صدور پروانه به حساب تأمین اجتماعی واریز خواهد شد یا متقاضی دریافت پروانه.

د) در تبصره «۱» طرح پیشنهادی، محل کسری منابع دارای ابهام و مشکل حقوقی است: عبارت «هر گونه کسری منابع» در این تبصره عبارتی مبهم است؛ حتی پس از رفع ابهام و تصریح آنکه مقصود، کسری منابع مربوط به سهم کارفرمایی بوده است، مشکلات حقوقی آن رفع نمی‌شود؛ در واقع از آنجا که انتخاب محل پیشنهادی برای تأمین کسری (افزایش ۱۰ درصدی حق ثبت اسناد و املاک) از گروهی از افراد اخذ می‌شود که مشمول دریافت خدمات موضوع قانون نیستند، مفاد تبصره مذکور خلاف موازین حقوقی و قانونی است. علاوه بر این، مشخص نیست که آیا افزایش ۱۰ درصدی ذکر شده در تبصره، مقطوع است یا خیر و اگر منابع حاصل از افزایش ۱۰ درصدی کم‌تر از کسری منابع این طرح باشد، نباید این نرخ را به مقداری افزایش داد که کسری مذکور را کفایت نماید؟

ه) با توجه به سه تبصره ذیل ماده (۵) قانون اصلاحی (مصوب ۱۳۹۳)، و الحاق دو تبصره پیشنهادی، لازم است از حیث تنقیحی در مورد وضعیت آنها از حیث اصلاح یا حذف و نیز در مورد شماره تبصره‌های موجود در فرض ابقا یا اصلاح دو تبصره الحاقی پیشنهادی تعیین تکلیف شود.

جمع‌بندی و پیشنهاد

از آنجا که تعدد قوانین و اصلاحات مکرر موجب سرگردانی ذی‌نفعان در اجرا و به دنبال آن ناراضی‌آنان خواهد شد، بهترین راه حل می‌تواند بازنگری کلی در مواد قانون بیمه اجتماعی کارگران ساختمانی باشد، نه اصلاح مکرر یک ماده. نظام تأمین اجتماعی به دلیل ارائه خدمات هدفمند و تخصیص منابع ویژه به گروه‌های هدف، همواره با خطر سوءاستفاده روبه‌رو است؛ از این‌رو، برای ممانعت از سوءاستفاده افراد غیرمستحق، لازم است که برخی از مسائل، از جمله تعیین شرط سنی برای برخورداری از پوشش بیمه‌ای، یکسان‌سازی دستمزد مشمول حق بیمه کارگران موضوع این قانون و اعمال جریمه‌های بازدارنده برای متخلفان و افراد غیرمستحق در این زمینه بیش‌تر مورد تأکید قرار گیرد. هرچند با توجه به سازوکارهای اجرایی طراحی شده توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، سازمان تأمین اجتماعی و تشکل‌های صنفی کارگران ساختمانی، همچون سازوکارهای شناسایی کارگران ساختمانی و پالایش آنها، تا حد زیادی خلأهای قانونی برطرف شده است، اما همچنان نواقصی در این زمینه وجود دارد.

از سوی دیگر نواقص قانونی، سبب بروز مشکلاتی برای مخاطبان اصلی قانون شده است؛ برای نمونه مشروط شدن برخورداری کارگران ساختمانی حادثه‌دیده از خدمات تأمین اجتماعی به وجود پروانه ساختمانی برای ساختمان محل کار کارگر مذکور، سبب محروم شدن کارگرانی شده است که هنگام کار تعمیرات در ساختمان‌ها دچار آسیب و یا حتی قطع عضو می‌شوند. علاوه بر کارگران، پیمانکاران نیز با مشکلاتی مواجهند؛ برای نمونه خلأهای موجود قانونی منجر به دوبار پرداخت حق بیمه برای واحدهای مسکونی دارای قرارداد پیمانکاری (مشمول ماده (۳۸) قانون تأمین اجتماعی) می‌شود.

قانون بیمه اجتماعی کارگران ساختمانی، با وجود نواقص قانونی، از آن منظر که ابتکاری در تلفیق دو نوع نظام رفاهی، یعنی نظام بیمه‌سازی (مبتنی بر حق بیمه) و نظام بورجی (مبتنی بر مالیات) است، قانون در خور اهمیتی است که می‌تواند الگویی برای اصلاحات در نظام بیمه اجتماعی کشور باشد.

همان‌طور که در بخش‌های پیشین اشاره شد، تاکنون بیش‌ترین اعتراضات و همچنین اصلاحات به ماده (۵) این قانون

یعنی شیوه تأمین مالی آن، مربوط بوده است و به نظر می‌رسد طرح پیشنهادی نیز رافع مشکلات مذکور نباشد. مهم‌ترین انتقادهای وارد بر این طرح، بی‌توجهی آن به ارزش املاک ساختمانی، نابرابری شدید درون کلان‌شهرها و نیز مشکلات مندرج در سایر مواد قانون است. بنابراین لازم است که میزان حق بیمه دریافتی از متقاضی پروانه ساختمانی به نحوی با مالیات پرداختی و منطقه جغرافیایی در زمان انجام کارهای ساختمانی ارتباط داشته باشد و موضوع به‌گونه‌ای طرح شود که منافع کلیه ذی‌نفعان (اعم از سازندگان و تأمین اجتماعی) و همچنین شرایط جغرافیایی منطقه را در نظر گیرد. بر این اساس، از آنجا که تعیین درصدی از قیمت روز، موضوع ماده (۶۴) قانون مالیات‌های مستقیم به عنوان عوارض تأمین اجتماعی از یک سو متکی بر سلیقه شهرداری‌ها نبوده و امکان دست‌کاری در آن وجود ندارد و از سوی دیگر اتکای عوارض بیمه‌ای به قیمت مذکور سبب تناسب عادلانه میان عوارض دریافتی و ارزش ملک می‌شود، لذا ضمن پذیرش کلیات طرح مذکور مبنی بر اصلاح ماده (۵) پیشنهاد می‌شود که این طرح به شرح زیر اصلاح شود:

ماده واحد- ماده (۵) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی مصوب ۱۳۸۶/۸/۹ و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح، تبصره «۳» آن حذف و دو تبصره به عنوان تبصره «۳» و تبصره «۴» به آن الحاق می‌شود.

ماده (۵)- در مواردی که انجام کارهای ساختمانی مستلزم اخذ پروانه می‌باشد، مراجع ذیصلاح صادرکننده پروانه ساختمانی -اعم از شهرداری‌ها، مناطق آزاد تجاری- صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، شهرک‌های صنعتی مکلفند صدور پروانه را منوط به ارائه رسید پرداخت حق بیمه به ازای هر مترمربع سطح زیربنا معادل ۱ درصد میانگین قیمت‌های روز منطقه موضوع ماده (۶۴) قانون مالیات‌های مستقیم سال درخواست پروانه، نموده و متقاضی دریافت پروانه مکلف است مبلغ تعیین شده را به حسابی که سازمان تأمین اجتماعی اعلام خواهد کرد واریز نماید. در هر حال در کلیه موارد، صدور پایان کار منوط به ارائه مفاصاحساب از سوی سازمان تأمین اجتماعی خواهد بود.

تبصره «۲»- سازمان تأمین اجتماعی مکلف است گزارش عملکرد منابع و مصارف خود در موضوع مذکور را هر سه ماه یکبار به وزارت امور اقتصادی و دارایی، کمیسیون‌های بهداشت و درمان، اجتماعی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه کند. پس از ارائه گزارش، سازمان تأمین اجتماعی مکلف است در صورتی که منابع دریافتی از محل حق بیمه، موضوع ماده (۵) بیش از ۲۰ درصد سهم کارفرمایی باشد، آن را جهت تأمین کسری موضوع ماده مذکور در سال‌های بعد و افزایش پوشش کارگران ساختمانی منظور نماید. در صورت عدم تأمین منابع لازم جهت گسترش پوشش بیمه‌ای کارگران ساختمانی با تصویب هیئت وزیران، افزایش سهم حق بیمه کارفرمایی موضوع ماده از ۱ به ۱/۵ درصد میانگین قیمت روز منطقه بلامانع است.

تبصره «۳»- قانون مذکور شامل شرکت‌های مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی، شهرک‌های صنعتی نیز می‌گردد.

تبصره «۴»- در مواردی که موضوع ساخت‌وساز مطابق ماده (۳۸) قانون تأمین اجتماعی به پیمانکار واجد صلاحیت واگذار شود، متقاضی دریافت پروانه ساختمانی از حق بیمه موضوع این ماده معاف است.

